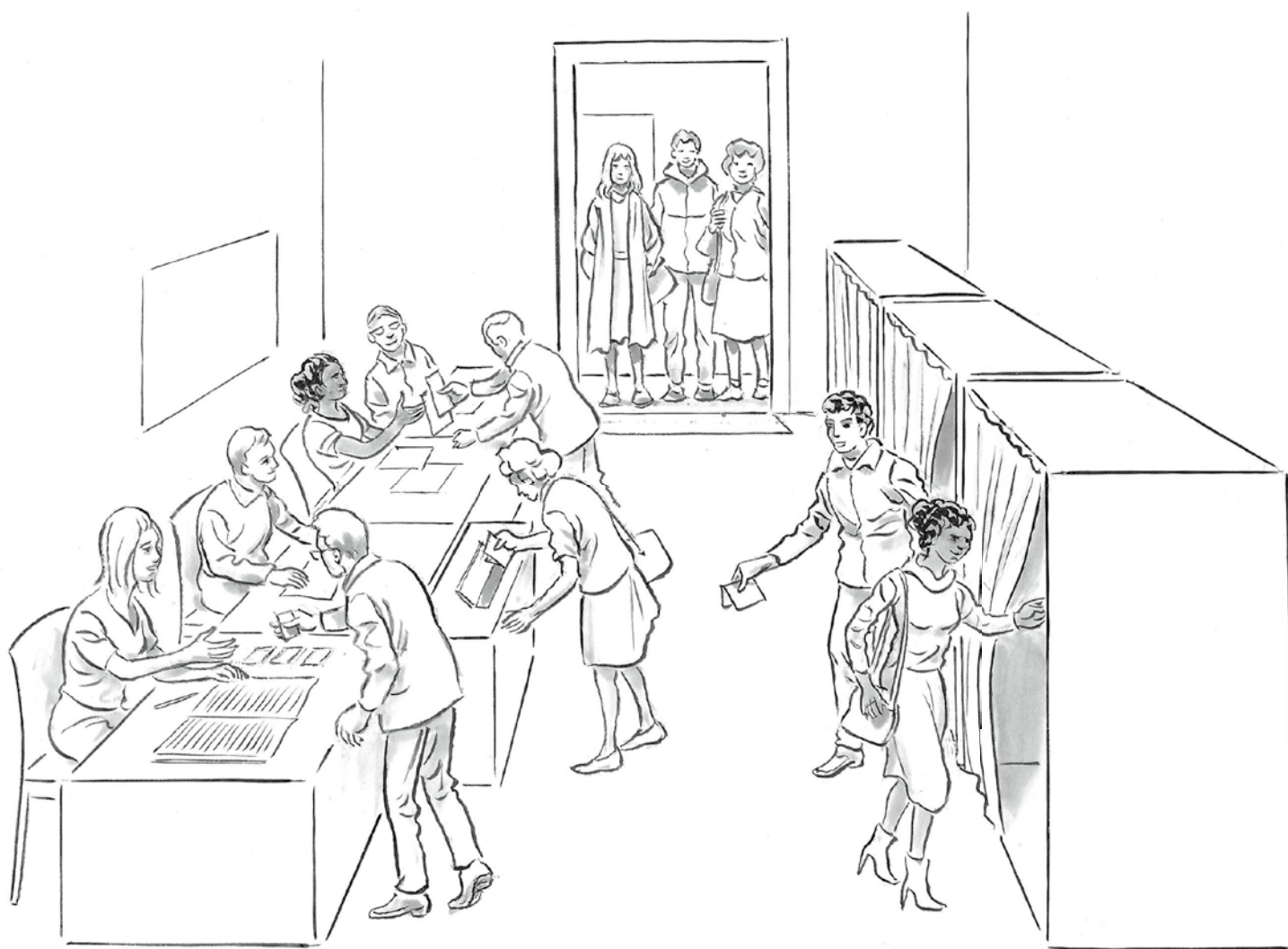

Naam:

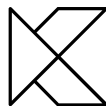
Klas:

Gemeenteraadsverkiezingen 2024

Naar de stembus

Auteur: Stef Desodt
Tekeningen: Gilbert Declercq

De voorbereidingen

Eerst dit

- Op zondag 13 oktober 2024 vinden in België de gemeenteraadsverkiezingen plaats.
- Alle stemgerechtigde Belgen mogen op die dag hun stem uitbrengen.
- Deze keer zijn de burgers niet verplicht om te stemmen. Ze hebben stemrecht, geen stemplicht.
- Om de zes jaar staan de gemeenteraadsverkiezingen op de agenda.
- Ook de provincieraden worden verkozen op zondag 13 oktober 2024.

Hey Amina, klopt het dat jouw papa ook hoopt op een zitje in het gemeentebestuur?

Dat klopt. Het wordt druk bij ons thuis!

Druk

- Velen kijken uit naar wie zal zetelen in de nieuwe gemeenteraad. Ook de nieuwe burgemeesters worden verkozen voor de volgende zes jaar. Spannend!
- De kandidaten van de verschillende politieke partijen bereiden zich goed voor. Zij willen zoveel mogelijk inwoners van hun stad of gemeente aanspreken en overtuigen om op hen te stemmen.
- Op openbare plaatsen in het dorp of de stad zie je affiches waarop foto's van de kandidaten staan.
- Wie zich kandidaat stelt, probeert in de familie-, vrienden- en kennissenkring de stemgerechtigden op de hoogte te brengen van hun kandidatuur. Dat kan niet alleen via affiches, maar ook via folders, flyers, X, TikTok, een blog, Facebook, een podcast enzovoort.

Opdracht 1

- Maak een documentatiemap over de gemeenteraadsverkiezingen van 2024.
- Verzamel brochures, flyers, artikels ... over de partijen, de programma's en de kandidaten.
- Je vult later de map aan met de resultaten van de verkiezingen.

Kennismaking en test

Hoi, ik ben Yussef, de vader van Amina. Ik ben geboren in Turkije, maar al vele jaren een Belg.

Een tijdje geleden vroeg de burgemeester of ik me kandidaat wilde stellen voor zijn partij. Wat een eer! Ik stemde ermee in en nu kan je op mij stemmen bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen.

Naam: Yilmaz
Voornaam: Yussef
Geboorteland: Turkije
Geboortedatum: 27 september 1985
Nationaliteit: Belg
Kinderen: 2

Beroep: postbode
Hobby's: wandelen, fietsen, lezen, vrijwilliger bij het Rode Kruis, bestuurslid van de plaatselijke wielclub
Levensmotto: helpen waar het kan

Opdracht 2

- Stel dat jij kandidaat bent voor de kindergemeenteraad. Hoe zou jouw informatiefiche eruitzien?
- En die van jouw ouders?
- Bewaar ze in jouw documentatiemap.

Begrippentest

Stip de begrippen aan waarover je iets kan vertellen.

☐ gemeenteraad	☐ stemhokje
☐ burgemeester	☐ naamstem
☐ schepenen	☐ mandaat
☐ raadslid	☐ kieslijst
☐ provincieraad	☐ stembiljet
☐ gouverneur	☐ lijststem
☐ stemplicht	☐ politieke partij
☐ stemrecht	☐ stemcomputer
☐ slogan	☐ blanco stemmen
☐ stembus	☐ oproepingsbrief
☐ volmacht	☐ kiescampagne
☐ telbureau	☐ oppositie
☐ stembureau	☐ elektronisch stemmen

De politici aan het werk**De nieuwe gemeenteraad**

- Wie stemt, duidt op het stembiljet zijn of haar favoriet aan. Hij/Zij kan maar op één lijst stemmen. De kiezer kan een lijststem of één of meerdere naamstemmen uitbrengen.
- De partij die de meerderheid van de stemmen haalt, mag de burgemeester, de schepenen én de gemeenteraadsleden aanduiden. Meestal lukt dat niet en vormen twee of meer partijen een coalitie. Dus ook al heeft een andere partij verloren, toch kunnen ze nog mee beslissen als de gewonnen partij ervoor kiest om met hen samen te werken. De partijen die niet mogen of willen samenwerken met de gewonnen partij noemen we de oppositie. Zij gaan niet akkoord met de ideeën van de coalitie.
- De kandidaat met de meeste voorkeurstemmen/naamstemmen van de grootste partij van de coalitie wordt meteen burgemeester.

Burgemeester

- De burgemeester krijgt een mandaat, dat is de bevoegdheid om in naam van de hele gemeente te handelen. Hij/Zij leidt zes jaar de gemeente.
- De burgemeester is verantwoordelijk voor de openbare orde en de veiligheid in de gemeente.

Schepenen

- Met de hulp van schepenen bestuurt de burgemeester de gemeente. Samen vormen ze het college van burgemeester en schepenen.
- Elke schepen krijgt belangrijke bevoegdheden, zoals bijvoorbeeld openbare werken, onderwijs, milieu, sport, jeugdzaken ...

Opdracht 3

- Maak een overzicht van het gemeentebestuur van jouw gemeente. Ga na wie de bevoegdheden heeft.
- Som nu de namen op van de verschillende politieke partijen. Welke partijen maken deel uit van de meerderheid? En welke van de oppositie? Je mag het internet gebruiken.
- Bewaar het overzicht in je documentatiemap.

De gemeenteraad

Lees en markeer wat jij belangrijk vindt.

- Afhankelijk van het aantal inwoners bestaat de gemeenteraad uit minimum zeven en maximum 55 raadsleden.
- Meestal vergadert de gemeenteraad één keer per maand.
- De raadsleden buigen zich over de voorstellen en plannen van het college van burgemeester en schepenen.
- Tijdens de gemeenteraad stemmen ze voor of tegen de voorstellen.
- De raadsleden van de partijen die oppositie voeren en geen mandaat hebben, houden de activiteiten van het college van burgemeester en schepenen nauwlettend in de gaten. Zijn ze het met een maatregel niet eens, dan laten ze dat duidelijk blijken.
- Iedereen die het wil, mag en kan een vergadering van de gemeenteraad bijwonen.

De gemeenteraad aan het werk.

Weetjes

Vink telkens aan of je deze weetjes al wist of niet.

	ja	neen
Tijdens officiële plechtigheden draagt de burgemeester een sjerp in de Belgische driekleur.		
De burgemeester staat in nauw contact met de korpschef van de lokale politie.		
De gemeentesecretaris beheert de administratie van de gemeente. Hij/Zij woont alle bijeenkomsten van het college van burgemeester en schepenen bij.		
Ook raadsleden van de oppositie kunnen voorstellen op tafel leggen.		
Sommige gemeenten installeren een kindergemeenteraad. De verkozenen geven advies over onderwerpen die zij als kind of jonge tiener belangrijk vinden.		
De meeste gemeenten pakken uit met adviesraden, zoals bijvoorbeeld de jeugdraad. In die raad zetelen onder anderen vertegenwoordigers van de jeugdbewegingen.		

Opdracht 4

- Raadpleeg de website van jouw gemeente. Lijst de diensten op waarvoor de burgemeester en de schepenen bevoegd zijn.
- Geef voor elke bevoegdheid een concreet voorbeeld.
Bijvoorbeeld: de groendienst → verantwoordelijk voor het onderhoud van parken ...

Stemrecht: een lange weg

Lees en markeer wat jij belangrijk vindt.

Lang geleden

- Heel lang geleden, zo'n 2800 jaar terug, mochten de Grieken in het oude Athene al hun stem uitbrengen.
- Elk jaar schreven de mannen een naam op een potscherf. Niet de naam van iemand die ze vertrouwden en als leider zagen, maar de naam van iemand die ze helemaal niet vertrouwden!
- Na het tellen van de namen moest de persoon die het meest opgeschreven werd onmiddellijk de stad verlaten.

En toen?

Nero werd keizer in 54 n. Chr.

- Helaas, het idee om het volk mee te laten beslissen (democratie) werd na de Grieken eeuwenlang geweerd.
- Alleen heersers, koningen en keizers hadden het voor het zeggen en er werd van het volk verwacht dat ze braafjes deden wat van hen verwacht werd. Ook de adel, geestelijken en rijke burgers hadden weinig tot niets in te brengen.
- De Romeinse keizer Nero stond er om bekend een wrede heerser te zijn.

Opdracht 5

- Weet jij wat deze woorden betekenen? Je mag een woordenboek gebruiken indien nodig.
 - democratie
 - adel
 - geestelijkenGebruik de woorden in een zin zodat de betekenis ervan duidelijk wordt.
- Verzamel twee weetjes over keizer Nero. Gebruik hiervoor het internet.
- Zoek drie namen van koningen of keizers die bekend stonden om hun wreedheid. Raadpleeg hiervoor ook het internet.
- Bewaar alles in je documentatiemap.

Stemrecht: een lange weg

België onafhankelijk

- In 1830 wordt België onafhankelijk. Leopold I wordt de eerste koning van de Belgen.
- In heel veel Europese landen komen er opstanden van het volk. Ze zijn het beu dat hun koningen en keizers zoveel macht in handen hebben.
- Daarom kiest België ervoor een monarchie op te richten. Dit is een grondwettelijk koninkrijk.
- In de grondwet - een document waar in grote lijnen wordt bepaald hoe het land bestuurd moet worden - staat klaar en duidelijk wat de koning mag, kan en moet doen. De koning heeft vanaf nu niet meer alle macht.
- Het parlement in ons land dient wetsvoorstellen in en als de meerderheid van het parlement akkoord gaat met de wet, dan moet de koning de wet ondertekenen, ook al is hij het er niet mee eens.

Koning Leopold I

De eerste stemmers

- In 1831 geldt de regel: wie in België belastingen betaalt aan de staat mag stemmen. Ze noemen dit het cijnskiesrecht.
- In 1893 verandert het kiesrecht van cijnskiesrecht naar algemeen meervoudig stemrecht. Als je Belg bent en ouder dan 25 jaar, dan mag je één stem uitbrengen. Ben je 35 of ouder en je hebt familie en/of een huis? Dan mag je twee stemmen uitbrengen. Als je dan nog eens aan de universiteit studeerde, kreeg je maar liefst drie stemmen! Let op, dit geldt alleen voor mannen. Vrouwen mogen helemaal geen stem uitbrengen.

Positieve evolutie

- Na de wereldoorlog en na hevige protesten komt het algemeen enkelvoudig stemrecht er in 1919. Alle meerderjarige mannen – ouder dan 21 jaar – mogen één stem uitbrengen, rijk of arm, gestudeerd of niet ... Iedereen gelijk voor de wet. De mannen toch, want vrouwen mogen nog steeds geen stem uitbrengen.
- 30 jaar na de invoering van het algemeen enkelvoudig stemrecht, in 1949 komt er eindelijk een doorbraak en mogen ook vrouwen stemmen.
- In 2018 veranderden de regels nog maar eens. Alle Belgen die 18 jaar zijn of ouder moeten nu richting de stembus.

Een vrouw stemt voor het eerst.

Opdracht 6

- Schrijf met elk woord een zin en toon aan dat je weet wat het begrip betekent.
 - grondwettelijk
 - parlement
 - monarchie
- Maak een tijdlijn met de volgende data: 1830 – 1831 – 1893 – 1919 – 1949 – 2018. Duid de volgende zaken op de tijdlijn aan: vrouwenstemrecht – algemeen meervoudig stemrecht – cijnskiesrecht – algemeen enkelvoudig stemrecht.
- Bewaar alles in je documentatiemap.

Politieke partijen aan het werk

Lees en markeer wat jij belangrijk vindt.

Politiek programma

- Elke politieke partij probeert met een ijzersterk programma naar de kiezer te trekken.
- Het programma vermeldt wat de partij wil bereiken als ze deel zou uitmaken van de meerderheid.
- Veelvoorkomende werkpunten zijn: veiligheid, aandacht voor het milieu, aandacht voor kinderen en jongeren, kinderopvang, goedkopere woningen ...
- Soms vind je in een programma beloften die de partij moeilijk of zelfs helemaal niet kan waarmaken.

Partijen verschillen

- Sommige partijen zijn populair en houden stand. Anderzijds ontstaan er ook nieuwe politieke partijen die met het verleden willen breken en klaar zijn voor vernieuwing.
- Via verkiezingsfolders en sociale media presenteren de verschillende partijen hun programma.
- Af en toe pakt een partij uit met kritiek op het beleid van het regerend college van burgemeester en schepenen. Zij vertellen dan hoe zij het beter willen aanpakken.

Opdracht 7

- Werk voor deze opdracht samen met een klasgenoot.
- Lijst vijf wensen op die voor jou en je leeftijdsgenoten belangrijk zijn.
Bv: veiliger verkeer, meer voedzame schoolmaaltijden ...
- Bewaar dit in je documentatiemap.

Opdracht 8

- Maak aan de hand van de verschillende verkiezingsfolders een overzicht van de politieke partijen in jouw gemeente.
- Bewaar je notities in je documentatiemap.

De grote dag

Lees en markeer wat jij belangrijk vindt.

Naar het stemlokaal

- Elke Belg (18 jaar en ouder) krijgt een tijdje voor de verkiezingsdag een oproepingsbrief. Wie in Vlaanderen de oproepingsbrief krijgt, is deze keer niet verplicht om te gaan stemmen. Er is geen stemplicht, enkel stemrecht. Mensen die in Brussel wonen, zijn wel verplicht om naar het stemhokje te gaan.
- Ook mensen uit een lidstaat van de Europese Unie die in ons land wonen en zich inschreven in het bevolkingsregister kunnen gaan stemmen. Hiervoor moeten ze wel een aanvraag indienen.
- Ben je afkomstig uit een ander land buiten de Europese Unie en je bent nog niet officieel Belg? Enkel mensen die al vijf jaar wettig in België wonen, kunnen gaan stemmen.

Registreren

- Op de oproepingsbrief staat je naam, je adres en het adres en de openingstijden van het stembureau waar je verwacht wordt. Daarnaast krijg je ook een lokaalnummer mee.
- In het stemlokaal bevinden zich meestal twee of drie stembureaus.
- De kiezer meldt zich aan, geeft de oproepingsbrief en zijn of haar identiteitskaart af.
- Daarna is het tijd om het stemhokje in te gaan en een weloverwogen keuze te maken.

Opdracht 9

- Vraag je ouders en/of grootouders of ze al een oproepingsbrief ontvingen. Bestudeer de brief. Waar kunnen ze gaan stemmen?
- Stel hen de volgende vraag en noteer het antwoord op een cursusblad: zullen ze gebruikmaken van hun stemrecht? Waarom wel/niet?
- Bewaar de informatie in je documentatiemap.

In het stemhokje

Keuze

- Stemmen kan op verschillende manieren:

Als je kiest voor een politieke partij in zijn geheel, dan geef je een lijststem. Je kleurt dan het bolletje bovenaan de lijst met een rood potlood.

2	
Groen troef	
☒	
PEETERS	☐
Pieter	
JANSSENS	☐
Iris	
GOOSSENS	☐
Giles	
VLADIC	☐
Mirko	
VALCKE	☐
Jenta	
VAN GOOL	☐
Stan	

Wil je stemmen op één of meerdere namen binnen eenzelfde partij? Dan geef je een naamstem.

1	
Met een hart	
☐	
MAES	☐
Femke	
WOUTERS	☒
Bart	
DE SMET	☐
Ine	
YILMAZ	☒
Zehra	
VERMEERSCH	☐
Ben	
COENS	☐
Julie	

Het stembiljet

- Op het stembiljet zie je de namen van de partijen.
- Onder elke partij vind je de namen van de kandidaten.
- Bovenaan staat de naam van de lijsttrekker, de lijstaanvoerder.

Geheim

- Omdat de stemming geheim is, maakt de kiezer zijn of haar keuze in het stemhokje. Zo ziet niemand voor welke partij er wordt gestemd.

Ongeldig stemmen

- Wie kandidaten van verschillende partijen aanvinkt of wie meer dan één lijststem geeft, stemt ongeldig.
- Schrijft de kiezer om het even wat op het stembiljet, dan wordt de stem ook ongeldig verklaard.
- Wie niets inkleurt, stemt blanco. Dit wil zeggen dat er dus geen stem is.
- Blanco en ongeldige stemmen tellen niet mee voor het eindresultaat.

Opdracht 10

- Zoek naar voorbeelden van stembiljetten en knip of print ze uit.
- Voeg ze toe aan je documentatiemap.

In het stemhokje

Op papier

- Als je op papier stemt, krijg je bij het binnenkomen van het stemlokaal een stembiljet.
- Na het maken van jouw keuze in het stemhokje, stop je het stembiljet in de stembus. Het stembiljet moet je zo dichtvouwen zodat anderen jouw keuze niet kunnen zien.

Met de computer

- Tegenwoordig kan je in meer en meer stembureaus elektronisch stemmen.
- Na het afgeven van de oproepingsbrief en je identiteitskaart krijg je een magneetkaart die een beetje op een bankkaart lijkt.
- In het stemhokje stop je de magneetkaart in de gleuf van de stemcomputer.
- Op het scherm kan je de kieslijsten zien. Met je vinger of een elektronische pen kies je voor de kieslijst van één van de politieke partijen. Ga je voor een lijststem of een naamstem?
- Na het uitbrengen van je stem haal je de magneetkaart uit de gleuf en stop je die in de elektronische stembus.
- Je krijgt hierna jouw oproepingsbrief en identiteitskaart terug.

Pluspunten stemcomputer

- Je hebt een duidelijk overzicht.
- Je kan opnieuw stemmen als je je vergist hebt.
- Het tellen van de stemmen verloopt veel vlotter.

Opdracht 11

- Vraag je ouders en/of grootouders of zij al eens elektronisch stemden. Viel dat mee? Vinden ze het makkelijker dan op papier?

Elektronische stemcomputer

Stemmen voor de provincieraad

Lees en markeer wat jij belangrijk vindt.

Dat wist ik niet! Wat doet de provincieraad zoal?

Op 13 oktober kan er ook gestemd worden voor de samenstelling van een nieuwe provincieraad. Wist je dat?

Wie?

- Elke gemeente maakt deel uit van een provincie.
- De hoofdstad Brussel ligt niet in een Vlaamse of Waalse provincie, maar maakt deel uit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- Elke provincie wordt bestuurd door de provincieraad. Aan het hoofd staat de gouverneur.
- De provincieraadsleden krijgen een mandaat van zes jaar. De dagelijkse leiding ligt in de handen van de gouverneur.

Taken

- Tijdens de bijeenkomsten stippelt de provincieraad de plannen uit die het leven in de provincie beter en aangenamer moeten maken.
- Er vallen beslissingen over het onderhoud van de provinciewegen, de uitbreiding van het fietsnetwerk, het aantrekkelijk maken van provinciedomeinen, het aanleggen van natuurdomeinen ...
- Ook het onderwijs, verkeersveiligheid, voorkomen van wateroverlast ... staan op de provinciale agenda.

Opdracht 12

- Markeer de vijf Vlaamse provincies met een gele markeerstift en de vijf Waalse provincies met een groene.
- Onderstreep de hoofdsteden per provincie.
- Wat is de naam van de gouverneur van jouw provincie? Zoek dit op op het internet en noteer dit.
- Welke politieke partijen maken momenteel deel uit van de provincieraad?
- Geef de namen van drie provinciale domeinen in jouw provincie.
- Bewaar alles in je documentatiemap.

Stemmen tellen

Lees en markeer wat jij belangrijk vindt.

In het telbureau

- Na het sluiten van de stembureaus worden de stembussen met de stembiljetten goed dichtgemaakt.
- De verantwoordelijken brengen de stembussen dan naar het telbureau.
- In het telbureau breekt voor de partijen en de kandidaten een superbelangrijk moment aan: het tellen van alle stemmen.
- Vertegenwoordigers van elke partij controleren of het tellen correct verloopt.
- Het tellen van de elektronische stemmen verloopt vlug. De computer telt ze razendsnel.

Ik ben wel zenuwachtig voor het resultaat.

Ik heb er alle vertrouwen in, papa!

Resultaten

- In de loop van de vooravond sippelen de eerste resultaten binnen.
- Eenmaal de partijen weten van hoeveel burgers ze hun stem kregen, zie je ofwel gelukkige of ontgoochelde gezichten.

Onderhandelen

- De partij die de meeste stemmen behaalde, neemt het initiatief.
- Zoals afgesproken wordt de kandidaat die het meest werd aangevinkt door de kiezers de nieuwe burgemeester.
- De gewonnen partij gaat in onderhandeling met andere partijen om een coalitie te vormen (samen te werken).

Zetelverdeling

- De kandidaten van de partijen die de meeste stemmen kregen, maken het meest kans op een zitje in de gemeenteraad.
- De zetelverdeling loopt niet altijd even vlot.

Opdracht 13

- Geef na de verkiezingsdag een overzicht van de resultaten in jouw gemeente. Zijn er grote verschillen met de verkiezingen in 2018? Maak een vergelijking.
- Bewaar je bevindingen in je documentatiemap.

Goed gelezen?

*Heb je dit dossier goed gelezen?
Laten we dit even testen. Je mag
samenwerken met een klasgenoot.
Antwoord telkens in volzinnen.*

Vorbereiding

1. Om de hoeveel jaar vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats?

2. Voor welke raad kan je nog stemmen op zondag 13 oktober?

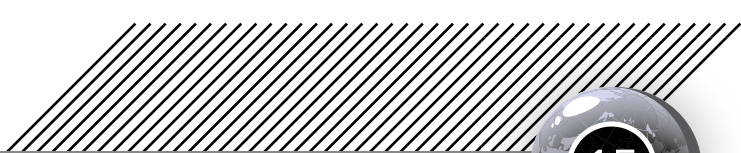
3. Hoe houden de kandidaten je op de hoogte van hun plannen?

Kennismaking

4. Lijst vijf begrippen op die verwijzen naar de verkiezingsdag.

De politici aan het werk – De gemeenteraad

5. Waarvan hangt het aantal leden van de gemeenteraad af?

Goed gelezen?

6. Hoe wordt de nieuwe burgemeester verkozen?

7. Hoe herken je de burgemeester bij officiële plechtigheden?

8. Door wie wordt de burgemeester geholpen tijdens het uitvoeren van zijn/haar taak?

Stemrecht: een lange weg

9. Toon aan dat de leiders in het oude Griekenland rekening hielden met de mening van het volk.

10. Wat is het verschil tussen het algemeen meervoudig stemrecht en het algemeen enkelvoudig stemrecht?

11. Vanaf 1949 kunnen er veel meer burgers stemmen. Hoe komt dat? Zoek het op in de tekst op pagina 7.

Politieke partijen aan het werk

12. Hoe probeerde Yussef stemmen te winnen? Geef drie voorbeelden.

Goed gelezen?

13. Geef drie veelvoorkomende werkpunten die vaak in politieke programma's staan.

De grote dag

14. Welke documenten moet de kiezer meebrengen naar het stembureau?

15. Geef een voorbeeld van iemand die niet mag of kan stemmen.

In het stemhokje

16. Leg het verschil uit tussen een lijststem en een naamstem.

17. Geef een voorbeeld van een ongeldig stembiljet.

Elektronisch stemmen

18. Geef één voordeel van elektronisch stemmen.

Stemmen voor de provincieraad

19. Bij welke provincie hoort de hoofdstad Brussel?

20. Wie heeft de leiding over de provincieraad?

Goed gelezen?

Stemmen tellen

21. Wat gebeurt er wanneer de stembureaus de deuren sluiten?

22. Wie maakt kans op een zitje in de gemeenteraad?

Belgische inwoners geven hun stem in het stembureau.

Een man stopt zijn stembiljet in de stembus.

De stembiljetten liggen klaar om geteld te worden.

De partij die de meeste stemmen kreeg, wint.

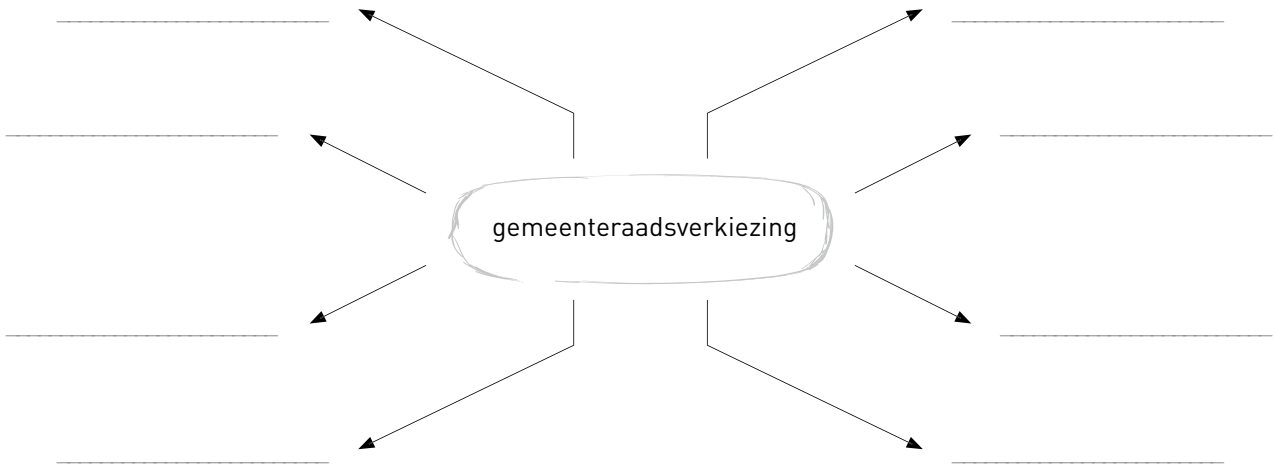

Tijd voor de overwinningsspeech.

Tijd over? Zoek het uit!

Woordspin

Vul de woordspin aan met begrippen die te maken hebben met de gemeenteraadsverkiezing.

Wirwar

Vorm telkens een begrip met de letters in de ballon.

Rebus

Los de rebus op. Welke zin lees je?

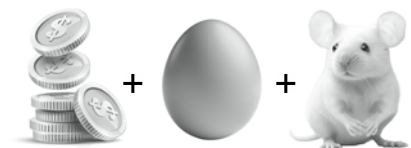
-n

r = m r = m

-v

ld = h

-uis

→ _____

Tijd om te stemmen

Breng een geldige stem uit op onderstaand stembiljet.

1 Met een hart	2 Groen troef	3 Samen sterk
MAES Femke	PEETERS Pieter	CLAES Dirk
WOUTERS Bart	JANSSENS Iris	JACOBS Leen
DE SMET Ine	GOOSSENS Giles	WILLEMS Stan
YILMAZ Yussef	VLADIC Mirko	DUPONT Emma
VERMEERSCH Ben	VALCKE Jenta	DRIESSENS Zeno
COENS Julie	VAN GOOL Stan	KAYA Mehmet

Breng nu een ongeldige stem uit op onderstaand stembiljet.

1 Met een hart	2 Groen troef	3 Samen sterk
MAES Femke	PEETERS Pieter	CLAES Dirk
WOUTERS Bart	JANSSENS Iris	JACOBS Leen
DE SMET Ine	GOOSSENS Giles	WILLEMS Stan
YILMAZ Yussef	VLADIC Mirko	DUPONT Emma
VERMEERSCH Ben	VALCKE Jenta	DRIESSENS Zeno
COENS Julie	VAN GOOL Stan	KAYA Mehmet

Bevoegdheden

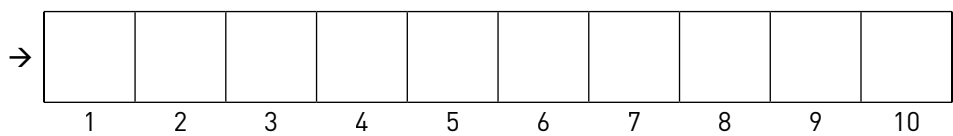
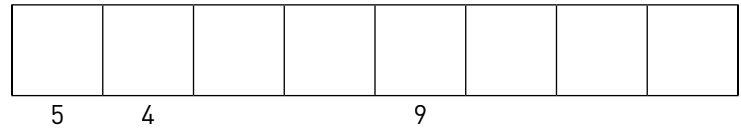
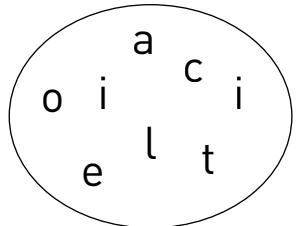
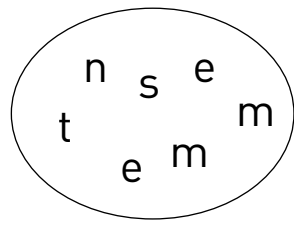
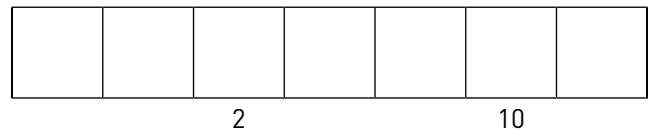
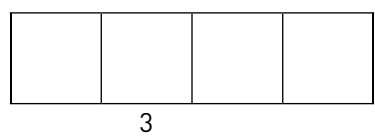
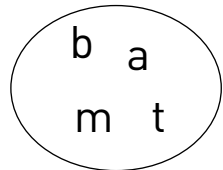
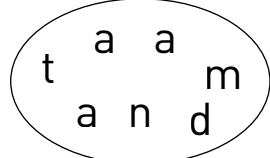
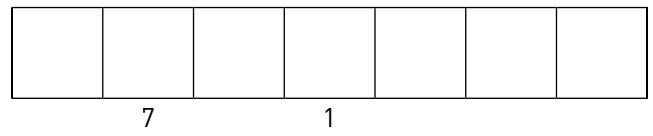
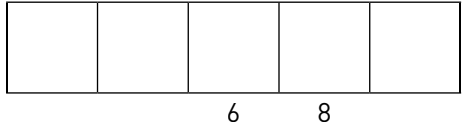
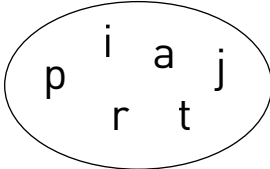
Welke instantie is voor welke bevoegdheid verantwoordelijk? Trek pijlen. Raadpleeg het internet bij twijfel.

jeugd ●	● bibliotheek
sport ●	● academie
welzijn ●	● zwembad
toerisme ●	● fietspad
wegen en verkeer ●	● sociale woningen
cultuur ●	● identiteitskaart
onderwijs ●	● stadsplan
huisvesting ●	● onderhoud park
burgerlijke stand ●	● speelplein
veiligheid ●	● gasboete
groendienst ●	● OCMW

Tijd over? Zoek het uit!

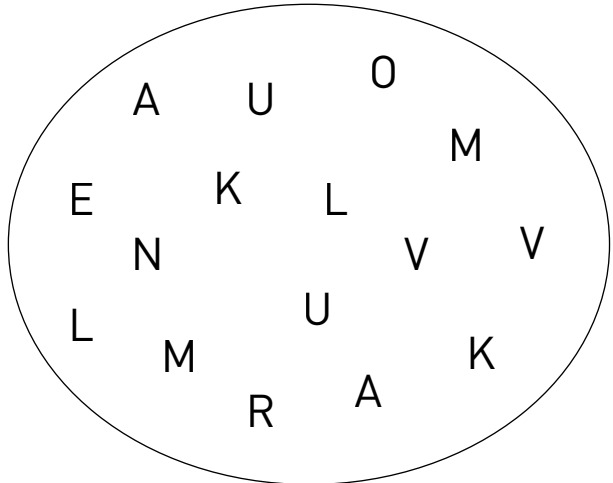
Schudden

Vorm een woord met de letters uit de cirkels. Noteer het woord in de vakjes. De letters die een nummer kregen, noteer je onderaan in de balk. Welk nieuw woord lees je?

Schrappen

Schrap alle letters die tweemaal voorkomen. Welke wrede heerser lees je?

→ _____

Tijd over? Zoek het uit!

Un, deux, three

Plaats de woorddelen uit de hokjes met een Frans telwoord op een rij. Wat lees je? Noteer.

FEDE- seven	DE onze	RALE four	BUR- cinq
GERS quatre	PARLE- two	KIE- huit	ZEN sept
MENTS- five	HUN deux	VER- dix	KIE- one
ZERS three	TEGEN- un	WOOR- trois	DIGERS vingt

→ _____

Geheimschrift

Kan jij de zin ontcijferen? Kraak de code en schrijf de zin neer.

TIP: schrijf het alfabet op en schrijf er de cijfers onder, zo heb je een goed overzicht.

CODE:

Z = 1, Y = 2 ... B = 25, A = 26

22 - 15 - 16 - 22

25 - 22 - 15 - 20

23 - 18 - 22

26 - 26 - 13

23 - 22

5 - 12 - 12 - 9

4 - 26 - 26 - 9 - 23 - 22 - 13

5 - 12 - 15 - 23 - 12 - 22 - 7

14 - 26 - 20

8 - 7 - 22 - 14 - 14 - 22 - 13

→ _____

Tijd over? Zoek het uit!

Zoekrooster

Markeer de woorden uit de lijst in het zoekrooster. Zoek in alle richtingen.
Klaar? Noteer de letters die overblijven. Welke zin vorm je?

ambt – bijzitter – blanco – burgemeester – coalitie – kandidaten – lijst – oproepingsbrief – partij – plicht
– schepen – stembrief – stembus – stemhokje – stemmen – telbureau – tellen – verkiezing – voorzitter
– zes

Z	G	S	T	E	M	H	O	K	J	E	O
E	T	N	N	E	P	E	H	C	S	S	P
S	E	B	I	A	M	B	T	L	N	T	R
D	L	IJ	I	Z	T	K	E	IJ	E	E	O
R	B	Z	E	R	E	I	S	S	L	M	E
E	U	I	E	R	V	I	O	T	L	M	P
T	R	T	O	R	D	E	K	B	E	E	I
S	E	T	E	L	G	B	E	R	T	N	N
E	A	E	N	G	L	E	E	N	E	S	G
E	U	R	T	A	IJ	T	R	A	P	V	S
M	E	M	N	P	T	H	C	I	L	P	B
E	L	C	I	S	U	B	M	E	T	S	R
G	O	S	T	E	M	B	R	I	E	F	I
R	C	H	E	I	T	I	L	A	O	C	E
U	V	O	O	R	Z	I	T	T	E	R	F
B	T	N	E	T	A	D	I	D	N	A	K

→ _____

Tijd over? Zoek het uit!

Letterverzameling

Markeer de letters die driemaal voorkomen.
Met de letters die overblijven, vorm je het woord dat past in de vraagzin.

Beantwoord na afloop ook de vraag.

E P T
G A
I U N G
R A P T
R A P G W
T E R

In welk jaar zal jij voor de eerste keer mogen stemmen voor een _____ gemeenteraad?
→ In het jaar _____.

Mini-zoekrooster

Markeer in elke horizontale rij de letters van een dier. De hint helpt je hierbij.
Plaats de letters die overblijven op een rij.

S	N	O	G	L	A	S	reptiel
A	C	E	I	R	K	T	poes
A	A	S	E	L	M	E	vogel
I	P	W	R	E	E	L	worm
A	Z	L	IJ	M	N	Z	vis

→ _____

Van klein naar groot

Eventjes rekenen. Plaats de uitkomst van de rekensommen van klein naar groot. Welk woord lees je?
Noteer dit.

$6 \times 175 =$	T
$7 \times 21 =$	M
$8 \times 8 =$	E
$17 \times 9 =$	R
$10.000 : 25 =$	E

$333 \times 3 =$	H
$60 \times 9 =$	C
$330 : 30 =$	S
$144 : 12 =$	T

→ _____

Oplossingen

p. 14 – 17

Vorbereiding

1. Om de zes jaar.
2. Voor de provincieraad.
3. Door onder anderen de familie-, vrienden- en kennissenkring op de hoogte te brengen. Dat kan ook via affiches, folders, flyers, X-berichten, een blog, Facebook, sociale media, huisbezoeken ...

Kennismaking

4. (eigen keuze leerlingen)

De politici aan het werk – De gemeenteraad

5. Het aantal leden bij de gemeenteraad hangt af van het aantal inwoners in de gemeente.
6. De kandidaat met de meeste voorkeurstemmen van de winnende partij wordt de burgemeester.
7. Je herkent de burgemeester aan zijn/haar driekleurige sjerp.
8. Met de hulp van de schepenen bestuurt de burgemeester de gemeente.

Stemrecht: een lange weg

9. De Grieken mochten hun stem uitbrengen door de naam van degene die ze helemaal niet vertrouwden op een potscherf te schrijven.
10. Bij algemeen meervoudig stemrecht mogen sommige Belgen meerdere keren stemmen. Bij algemeen enkelvoudig stemrecht mag elke stemgerechtigde Belg maar één keer stemmen.
11. In 1949 mochten vrouwen eindelijk ook stemmen.

Politieke partijen aan het werk

12. Youssef spreekt vrienden, familie en kennissen aan.
13. Veiligheid, milieu, kinderen en jongeren, senioren, ...

De grote dag

14. De oproepingsbrief en de identiteitskaart.
15. Iemand die minderjarig is, mag niet stemmen. / Een burger uit een ander land buiten de EU, die geen Belg is en nog geen vijf jaar wettig in België verblijft, mag niet stemmen.

In het stemhokje

16. Bij een lijststem, stem je voor de hele partij. Je kleurt het bolletje bovenaan de lijst. Bij een naamstem, stem je op één of meerdere kandidaten binnen eenzelfde partij.
17. Als je tekent of schrijft op het stembiljet.

Elektronisch stemmen

18. Het tellen van de stemmen verloopt heel snel. / Als je je vergist, kan je opnieuw stemmen. / Het overzicht op het scherm is duidelijk.

Stemmen voor de provincieraad

19. Brussel hoort bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
20. De gouverneur heeft de leiding over de provincieraad.

Stemmen tellen

21. De verantwoordelijken sluiten de stembussen en brengen ze naar het telbureau. Van elke partij kijken er vertegenwoordigers toe of het tellen correct verloopt.
22. Kandidaten die de meeste stemmen kregen binnen de partij maken kans op een zitje in de gemeenteraad.

Oplossingen

p. 18

Woordspin

Voorbeeld: oproepingsbrief, stembrief, stemhokje, naamstem, lijststem, kieslijst, blanco stemmen, ongeldig stemmen, stembureau, telbureau, stemplicht, stemrecht ...

Wirwar

coalitie – telbureau – schepen – burgemeester

Rebus

Oplossing: De stemming is geheim.

p. 19

Tijd om te stemmen

Geldig (voorbeeld):

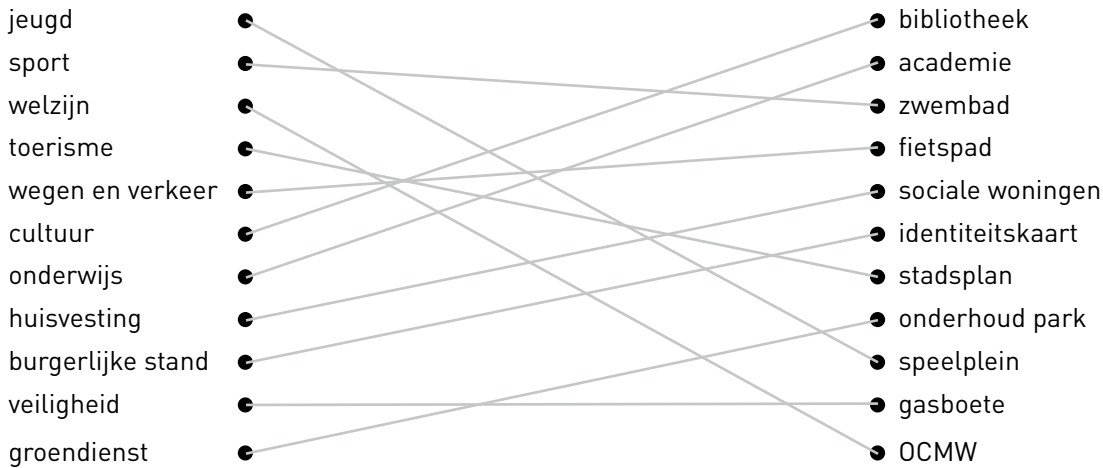
1 Met een hart	2 Groen troef	3 Samen sterk
MAES Femke	PEETERS Pieter	CLAES Dirk
WOUTERS Bart	JANSSENS Iris	JACOBS Leen
DE SMET Ine	GOOSSENS Giles	WILLEMS Stan
YILMAZ Zehra	VLADIC Mirko	DUPONT Emma
VERMEERSCH Ben	VALCKE Jenta	DRIESENS Zeno
COENS Julie	VAN GOOL Stan	KAYA Mehmet

Ongeldig (voorbeeld):

1 Met een hart	2 Groen troef	3 Samen sterk
MAES Femke	PEETERS Pieter	CLAES Dirk
WOUTERS Bart	JANSSENS Iris	JACOBS Leen
DE SMET Ine	GOOSSENS Giles	WILLEMS Stan
YILMAZ Zehra	VLADIC Mirko	DUPONT Emma
VERMEERSCH Ben	VALCKE Jenta	DRIESENS Zeno
COENS Julie	VAN GOOL Stan	KAYA Mehmet

Oplossingen

Bevoegdheden

p. 20

Schudden

partij – mandaat – ambt – stemmen – coalitie

→ democratie

Schrappen

Oplossing: Nero

p. 21

Un, deux, three

Oplossing: De burgers kiezen hun vertegenwoordigers.

Geheimschrift

Oplossing: Elke Belg die aan de voorwaarden voldoet, mag stemmen.

p. 22

Zoekrooster

Oplossing: Dit keer is er voor de Belgen geen stemplicht.

p. 23

Letterverzameling

Oplossing: In welk jaar zal jij voor de eerste keer mogen stemmen voor een **nieuwe** gemeenteraad?

Mini-zoekrooster

slang – kater – mees – pier – zalm

→ sociaal welzijn

Van klein naar groot

$6 \times 175 = 1.050$ (T)

$7 \times 21 = 147$ (M)

$8 \times 8 = 64$ (E)

$17 \times 9 = 153$ (R)

$10.000 : 25 = 400$ (E)

$333 \times 3 = 999$ (H)

$60 \times 9 = 540$ (C)

$330 : 30 = 11$ (S)

$144 : 12 = 12$ (T)

→ Stemrecht